

[Fanger.]

I 1946 nedsattes der en ny kommission, som heller ikke afsatte sig resultater. I 1956 nedsattes en ny alsidigt sammensat kommission, som i sine betænkninger afgav den mest udførlige redegørelse med en statistisk dokumentation af kooperationens skatteprivilegium. Man vægrer sig ved at tro, at det skulle være muligt for kooperationen fortsat at opretholde sit aldeles forhistoriske skatteprivilegium, som efterhånden nærmest minder om enevældens skattefritagelse for visse privilegerede grupper i samfundet.

Striden om kooperationens rette beskatning har sin rod tilbage i de kooperative foreningers første oprettelse her i landet. Brugsforeningerne var dengang snævre sammenslutninger af forbrugere, som fandt ud af, at de kunne skaffe sig forbrugsvarer billigere, når de i fællesskab indkøbte varer i større kvanta og derefter individuelt aftog disse varer i deres brugsforening. Når året var gået, blev overskuddet i form af dividende udloddet i forhold til det samlede vareindkøb, som det enkelte medlem havde haft. Kun medlemmerne kunne købe i brugsforeningen, og de påtog sig samtidig et personligt solidarisk ansvar for foreningens økonomiske forpligtelser. På tilsvarende måde forholder det sig med de mange produktions- og salgsforeninger, som efterhånden dukkede op.

Efterhånden som tiden gik, voksede den kooperative virksomhed langt ud over disse primitive rammer, og de karakteristiske momenter, personlig tilknytning til en snæver og over for omverdenen afgrænset medlemskreds med solidarisk ansvar, trådte stærkt i baggrunden. Ikke mindre end 1.200 af landets 1.900 brugsforeninger har ved at løse næringsbrev fået adgang til at handle med ikke-medlemmer; medlemmernes personlige hæftelse for foreningens økonomiske forpligtelser er samtidig gledet stærkt i baggrunden, og den personlige tilknytning til den kooperative forening er for det meste gået tabt. Hertil kommer, at kooperationen har bredt sig langt ind på områder, som tidligere er blevet betjent af det private erhvervsliv. Den driver nu adskillige fabrikker, stormagasiner o. lign. og samarbejder med udlandet i internationale sammenslutninger.

Medens man derfor oprindeligt med rette kunne hævde, at kooperationens formål var at skaffe medlemmerne billige varer, respektive forhandling og salg af medlemmernes produkter mest fordelagtigt, har kooperationen nu ganske skiftet karakter. Brugsforeningerne udøver helt de samme funktioner som den private detailhandel, og det er selve udøvelsen af disse funktioner, der skaber den forretningsmæssige gevinst, den gevinst, der normalt er forbundet med indkøb og distribution af varer gennem detailforretninger.

Uanset at en del af dette overskud udloddes til medlemmerne, ligesom også aktieselskaber udlodder en del af deres overskud som dividende, er der først indtjent en indtægt, og dette faktum er tilstrækkeligt til, at der efter dansk skatteret foreligger en skattepligtig fortjeneste. En kooperativ erhvervsvirksomhed sigter i øvrigt også på ved et overskud at sikre sig kapital til fremstød i form af nye udsalg, modernisering af bestående forretninger og meget andet, ligesom det sker inden for al anden erhvervsvirksomhed. At det så er meningen ved udlodning af en del af overskuddet som dividende at reducere medlemmernes faktiske udgifter til varekøb, at billiggøre varerne, som kooperationen kalder det, kan lige så lidt fritage andelsforeningerne som nogen anden erhvervsdrivende forening eller selskab fra at yde sin part til den offentlige husholdning i form af en skat af overskuddet.

I ly af den enorme skattebegunstigelse, som kooperationen hidtil har nydt og efter regeringspartiernes opfattelse fortsat bør nyde, har kooperationen fået meget store midler til rådighed til at gå ind i en stadig hårdere konkurrence med det øvrige erhvervsliv, som må bære følelige skatter, og nu påtænker man jo at koncentrere alle brugsforeninger i én stor forretning.

I konsekvens af, at kooperationen mener, den driver virksomhed under en form, der principielt udelukker beskatning af den, hævder den sødelig, at dividenden må være skattefri, selv om man skulle gå over til at beskatte de kooperative virksomheder af deres overskud. De påstår, at dividende er det samme som rabat. Men det er simpelt hen urigtigt efter dansk ret. Det fremgår bl. a. af kooperationsbetænkningens anden del, hvori embedsmændene fra skattedepar-